

**NEDEN
12 EYLÜL
REJİMİNE KARŞI
ULUSLARARASI
MAHKEME?**

**DEVRİMCİ
İŞÇİ**

30 Mayıs 1988

İlişki adresi:

Türkei Informationsbüro

c/o. R. Haselbring

Postfach 91 08 43, D - 3000 Hannover 91

Tel.: 0511 - 210 20 07

V.i.S.d.P.: R. Haselbring, Postfach 91 08 43, 3000 Hannover 91

12 EYLÜL REJİMİNİ YARGILAMAK DEMOKRATİK BİR GÖREVDİR

Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na katılmak için yaptığı resmi başvurudan bu yana Batı'da Türkiye'ye yönelik ilgi yeniden yoğunlaştı. 80-81 yıllarında Cunta nedeniyle Türkiye'yi gündeme alan Batı, şimdi, AT üyelik başvurusu nedeniyle Türkiye sorunuyla yeniden karşı karşıya geldi. Şimdi Avrupa ülkeleri Türkiye'yi bir başka boyutta daha izleme ihtiyacı duyuyorlar. Şöyle ki, Avrupa ülkeleri, Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na üye olabilmesi için siyasi yapısını ve sistemini Avrupa ölçülerine uyarlamasını bekliyor ve istiyorlar. En azından insan haklarına ve sendikal hak ve özgürlüklere daha fazla saygı bekliyorlar.

Şüphesiz Avrupa Topluluğu'nu oluşturan ülkelerin hakim güçlerinin Türkiye'ye yönelik ilgileri daha ziyade ekonomik ve askeri sebeplerden ileri geliyor. Bu güçlerin siyasal alandaki beklentileri, kendi kamuoyularının zorlaması sonucu ortaya çıkıyor. Sendikaların, demokratik güçlerin ve Dayanışma Hareketi'nin baskısıyla, Brüksel'de, Bonn'da, Paris'te, Londra'da zaman zaman Türkiye'deki siyasi gelişmeler gayri resmi yollarla da olsa eleştiriliyor. Bu eleştiriler diplomatik nezaket kurallarını aşmasa bile görünen odur ki, muhafazakar ve sağcı güçler bile Türkiye'de demokrasinin tam olarak işlemediği kanısındalar. Fakat böyle olmakla birlikte onlar Türkiye ile, Avru-

pa'nın ekonomik ve askeri çıkarları gereğince ilgilendikleri için demokrasinin yokluğundan, insan hakları ihlallerinden fazlaca rahatsız olmuyorlar. Olmaları da herhalde beklenmemeli.

Aslında Avrupalı kapitalist devletlerin bu tutumu yeni değil. 12 Eylül 1980'deki Askeri Darbe'den bu yana Avrupa'nın ekonomisine ve siyasetine yön verenler Türkiye'ye hep kendi ekonomik ve askeri çıkarları noktasında yaklaştılar. Darbeden sonra kamuoyunda oluşan haklı tepkilerin baskısıyla ulusal hükümetler ve siyasi kurumlarla Avrupa Konseyi gibi kuruluşlar 12 Eylül uygulamalarına karşı eleştirel bir tavır almak zorunda kaldılar. Ve hep ikili bir tutum sergilediler: Bir yandan kendi kamuoyuları önünde darbeyi ve Cunta'nın uygulamalarını eleştirdiler, bir yandan da generalleri ve hükümeti, politik, askeri, ekonomik ve moral yönlerden alabildiğince desteklediler. Çünkü NATO için ve sürekli bir dengesizlik ve savaş ortamı yaşayan Ortadoğu bölgesi için Türkiye onlara gereklidi.

Böylece, demokrasi prensipleri, insan hakları, sendikal hak ve özgürlükler, (yani Avrupalı'nın en fazla önem verdiği şeyler!) diplomasinin karanlık dehlizlerinde boğuldu.

Eğer Avrupa'da 80 sonrası dönemde Türkiye'deki askeri faşist yönetime karşı belli bir muhalefet yaratılmışsa, bu, sendikaların, ilerici, demokrat, sosyalist ve anti-emperyalist güçlerin sayesinde olmuştur. Demokrasinin ve insan haklarının gerçek savunucuları ve sahipleri bu güçler olmuştur.

Parlamentoların, hükümetlerin ve diğer siyasi kuruluşların yukarıda vurguladığımız tutumları nedeniyle Şili'ye karşı takınılan tavır Türkiye'ye ta-

kınılmamıştır. Sendikaların, demokrat, sosyalist ve anti-emperyalist güçlerin çabaları ise Türkiye'deki rejimin bir bütün olarak mahkum edilmesine yetmemiştir. Bir bakıma demokratik ve sosyalist güçlerin baskıcı-otoriter ve faşist rejimlerle ideolojik, politik ve moral hesaplaşması yarım kalmış, bu hesaplaşma ulaşması gereken hedeflere ulaşamamıştır. Bunda Türkiye sol güçlerinin yaşadıkları bölünme ve güç kaybının ve bazı çevrelerin izlediği yanlış politikaların da önemli bir rolü olmuştur. Ve böylece Türkiye, 83'ten sonra darbe bağlamında Avrupa'nın gündeminden çıkmıştır. '83 ve '87 yılında yapılan Genel Seçimler ve rejimin kendi inisiyatifinde attığı bazı diğer adımlar Türkiye'nin Avrupa'daki görüntüsünü değiştirmiştir. Genel kanı, Türkiye'de demokrasiye geçiyor olduğudur. Partiler ve hükümetler, Avrupa Konseyi ve diğer bazı kuruluşlar böyle düşünmektedirler.

Gerçekten öyle midir?

TÜRKİYE 12 EYLÜL FELSEFESİYLE YÖNETİLİYOR

Türkiye'de demokrasinin tekrar işlerliğe kavuştuğu şeklindeki tesbitlere dayanak yapılan gelişmeler şunlardır:

- Seçilmiş ve sivil bir hükümet işbaşındadır.
- Sıkıyönetim kaldırılmıştır.
- Baskı ve yasaklamalar 1980-85 arasına göre daha azalmıştır.
- Eski siyasiler üzerindeki

yasaklar kalkmış, parti kurma özgürlüğü sağlanmıştır.

● Gençler, aydınlar, kadınlar, tutuklu aileleri dernekleşebilmektedir. Sendikal hak ve özgürlüklerdeki kısıtlamalar gevşetilmiştir.

● Basın eskisine göre daha özgür çalışmaktadır.

● Özal Hükümeti, '87 yılının son günü Avrupa İşkence Sözleşmesi'ni imzalamış ve böylece Türkiye de işkenceye karşı olan ülkeler arasına katılmıştır.

...

Bu sıraladıklarımıza daha başka şeyler de eklenebilir.

Yukarda sayılanlar siyasi iktidarın ve Özal hükümeti'nin kendini aklamak için kullandığı argümanlardır. İktidar, Avrupa'dan Türkiye'ye bakanların da rahatlıkla görebileceği bir takım gelişmeleri, -örneğin yukarıdaki- ısrarla öne çıkararak Türkiye'de askeri yönetim döneminin kapandığını kanıtlamak istemektedir. Özal hükümeti, çoğu zaman kağıt üzerinde kalan açıklamalar yaparak Türkiye'nin normalleştiğini, sivilleştiğini ve Türkiye'de demokratik bir düzenin kurulduğunu göstermeye çalışmaktadır.

Avrupa'nın belli başlı odakları tarafından da veri olarak alınan ve Türkiye ile ilişkilerde önemli bir yumaşma sebebi olarak sunulan bu iddiaların ne ölçüde gerçeği yansıttığı araştırılmak durumundadır.

Demokrasi prensiplerine, insan hak ve özgürlüklerine sıkı sıkıya bağlı olduğunu söyleyen kişi ve kuruluşlar, Evren-Özal yönetiminin resmi açıklamalarıyla yetinmek yerine Türkiye'de yaşanan gerçeği bizzat görüp ya da

Türkiye sorununu daha yakından ve bilimsel bir şekilde inceleyip ona göre bir yargıya varmalıdırlar.

Bu yapılmadığı sürece, siyasi kuruluşlar, sendikalar, demokratik güçler ve Avrupa halkları gelecekte vicdan azabı çekecekler; politik ve moral yönden zor durumda kalacaklardır. Çünkü Türkiye’de yaşanan gerçekler başkadır; Evren-Özal yönetiminin gösterdiğinden daha farklıdır.

TÜRKİYE KURUMSALLAŞTIRILMIŞ BİR BASKI VE TERÖR DÜZENİ ALTINDADIR

Evet, darbenin üzerinden 7,5 yıl geçmiştir, ancak bugün Türkiye 12 Eylül felsefesiyle ve 12 Eylül tarzıyla

yönetilmektedir. Devlet aygıtları, parlamentonun çoğunluğu, hükümet ve adalet mekanizması, bürokrasi ve diğer resmi tüm kuruluşlar, halka 12 Eylül generalleri gibi bakmaktadır. 12 Eylül Darbesi’ni gerçekleştiren ordu ve onu yönlendiren odaklar, kitlelerin ekonomik-demokratik ve siyasi taleplerini, demokrasiyi ve özgürlükleri anarşinin ve istikrarsızlığın kaynağı olarak görüyorlardı. Bu nedenle sert ve sistemli bir baskı düzeni kurmuşlardı. Bu düzen bugün küçük bazı rötüşlerle devam ettirilmektedir. Parlamento ve hükümet dahil olmak üzere bütün devlet organları halka yine aynı gözle bakmaktadır. Terörcü yönetim prensipleri, faşist baskı politikaları, milliyetçilik, otoriterizm, emek düşmanlığı, Suudi İslamcılığı bugün Türkiye’de devletin felsefesi ve politikası haline getirilmiştir. Devlet, bu

temelde yeniden organize edilmiştir. Emekçilerden, boyun eğmeleri, disiplinli olmaları, çok çalışmaları, politikayla ilgilenmemeleri, devleti herşeyden üstün görmeleri istenmektedir. Bu istekler, televizyon, okullar, büyük basın-yayın organları aracılığıyla bir düşünce ve alışkanlık, bir yaşam şekli haline getirilmeye çalışılmaktadır. 12 Eylül'ün çizdiği bu kalıba uymayanlar karşılarında polisi, jandarmayı ve mahkemeyi bulmaktadırlar. Türkiye'deki baskı düzeni sadece kurumsallaştırılmamıştır, aynı zamanda yasal bir statüye de kavuşturulmuştur.

DEMOKRASİ SEÇİM MEKANİZMASINDAN İBARET DEĞİLDİR

Evet, Türkiye'de seçim mekanizmasının işlemeye başladığı doğrudur. Fakat bu durum demokrasinin Türkiye'de var olduğuna kanıt olarak kullanılamaz. Seçim mekanizması, demokratik bir devlet düzeninin gereklerinden sadece birisidir. Seçim ve genel oy mekanizması demokrasinin yerine konulamaz. Demokrasi, özgürlüklerin herkes tarafından kullanımı ve güvence altında oluşu, toplumsal güçlerin kararların alınma sürecine özgürce katılımı, kamuoyunun yönetimi denetleyebilmesi, serbest seçimlerin fiilen varlığı, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün kısıtlamasız kullanılması, ezilen ulus gibi bir olgunun olmaması, yargının bağımsızlığı, yurttaşların hak arama yollarının açık olması gibi özellikleriyle bir bütündür. Bu unsurlardan Türkiye'de bugün sadece seçim mekanizması yürürlüktedir. Üstelik bu seçim mekanizması, burjuva partileri tarafından bile anti-demokratik

ilan edilen bir seçim yasası ile işlemektedir. Hükümetin seçimle işbaşına gelmiş olması, her hangi bir rejimin demokrasi olarak tanımlanmasına yetmemektedir.

Bu nedenle, Türkiye'de halen yürürlükte bulunan rejim, demokratik bir devlet düzeni çerçevesinde tanımlanamaz. Türkiye'deki rejim, baskıcı, otoriter ve faşist karakterde bir devlet düzeninden başka bir şey değildir. Bu rejim, 80-83 yıllarında şiddetli bir baskı dalgası altında kurulmaya başlanmıştır. 1983'ten sonra ise oturtulmaya, meşrulaştırılmaya çalışılmıştır. Halen bu süreci yaşamaktadır. Seçimler bu hedefin bir aracı olarak devreye sokulmuştur. 1983 ve '87 seçimleri gerçek anlamda özgür seçimler olmamıştır.

TÜRKİYE'NİN NASIL YÖNETİLECEĞİNE KÜÇÜK BİR GRUP KARAR VERMEKTEDİR

Türkiye'de, ekonomik, siyasi, toplumsal, askeri, kültürel v.d. alanlarda izlenen ya da izlenecek olan politikalara küçük bir azınlık karar vermektedir. Türkiye'nin nasıl yönetileceği konusunda ilk sözü de, son sözü de büyük tekeller, cumhurbaşkanı, ordu, hükümet, polis şefleri ve valiler söylemekte; kararları sadece bunlar almaktadır. 12 Eylül sonrasında kurulan yeni siyasi düzen, toplumsal güçlerin, resmi alanın dışındaki odakların yönetim politikalarını etkilemesine sıkı şekilde kapatılmıştır. Bırakınız sendikaları,

dernekleri, burjuva muhalefet partileri bile politikaların oluşumuna katılmamaktadırlar. Türkiye'yi yönetenler, halkın görüşlerine, muhalefet partilerinin, sendikaların, aydın ve yazarların önerilerine, gençlerin, kadınların, Kürtlerin taleplerine hiç bir önem vermemekte; bu güçleri hiç bir konuda dikkate almamaktadırlar. Türkiye'nin nasıl yönetildiğine ilişkin diğer önemli bir olgu da şudur: 12 Eylül'den sonra devletin hiyerarşik düzeninde değişme meydana getirilmiştir. Bu değişme nedeniyle parlamentonun fonksiyonu azaltılmıştır. Bu durum, ülkenin yönetiminde parlamento üstü odakların daha etkin bir konuma gelmesine yol açmıştır. Seçimler yapılmakta, parlamento oluşmakta ve görünürde bir hükümet bulunmaktadır. Fakat, kararlar tek başına parlamento tarafından alınamamaktadır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Konseyi, Milli Güvenlik Kurulu, Askeri Yargı Kurumları, Özel Birlikler, Terörle Mücadele Dairesi, Olağanüstü Bölge Valiliği gibi mekanizmalarla ordu ve polis; YÖK, YHK gibi kurumlar aracılığıyla atanmış kişiler Türkiye'nin yönetiminde söz sahibidirler. Meclisin bunlar üzerinde fazlaca bir yetkisi yoktur. (Özal'ın 12 Eylül çizgisini benimseyen bir hükümet olması nedeniyle siyasi iktidarda söz sahibi olan diğer odaklar kendilerini gizleyebilmektedir. ANAP dışında bir partinin hükümet olması halinde bu alanda önemli yetki çatışmaları yaşanacaktır.)

TÜRKİYE'DE GİZLİ BİR SIKIYÖNETİM UYGULAMASI VARDIR

Evet, sıkıyönetim bütün illerde kaldırılmıştır. Artık, ortalıkta askerler ve tanklar dolaşmamaktadır. (Turistler rahatça tatillerini Türkiye'de geçirebilirler!) Sıkıyönetim kaldırılmıştır, ancak, valilerin ve polis şeflerinin olağanüstü artırılan yetkileri sayesinde Türkiye'de gizli bir sıkıyönetim uygulaması söz konusudur. Sıkıyönetim komutanlarının yetkileri yasalarla valilere ve polis kuvvetlerine devredilmiş olup, her hangi bir vali istediği anda sıkıyönetim komutanlarının geçmişte sahip oldukları yetkileri rahatlıkla kullanabilmektedir. İşçilerin ve öğrencilerin karşısına dün askeri birlikler çıkıyordu, bugün ise özel polis birlikleri (Çevik Kuvetler) çıkarılmaktadır; hem de en küçük bir olayda!..

Türkiye Kürdistan'ında kurulan Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, sıkıyönetimi hiç aratmamaktadır. Bu bölgedeki operasyonları dün bir general yönetiyordu, bugün vali, yani sivil bir kişi yönetmektedir.

KONSEYİN VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLARININ EMİR VE YASAKLARI HALEN YÜRÜRLÜKTEDİR

Evet, askerler geri plana çekilmiş ve sıkıyönetim kaldırılmıştır. Fakat 5 kişilik Milli Güvenlik Konseyi'nin 12 Eylül '80 sabahından itibaren verdikleri emir ve kararlar yürürlüktedir. Bu emirlerin bir kısmı daha sonra yasa

halini almıştır. Yine darbe sabahından itibaren sıkıyönetim tarafından konulan yasakların bir bölümü halen yürürlüktedir.

Konseyn ve sıkıyönetim komutanlarının emirleriyle kurulup işleyen Askeri Mahkemeler halen devam etmektedir. Komutanların ve Konsey'in emri üzerine gözaltına alınıp tutuklananların davaları Askeri Mahkemeler'de görülmektedir. Yarım milyona yakın kişi, bu mahkemeler tarafından cezalandırılmıştır. 70 bin kişinin dosyası halen bu mahkemelerdedir. Sıkıyönetim kalkmış olmasına rağmen davalar, sivil mahkemelere devredilmemektedir. Bir yandan Askeri Mahkemeler işlerken, bir yandan da aynı işleve sahip Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmuştur. DGM'ler, her türlü toplumsal ve siyasi olaylara bakan özel ve olağanüstü mahkemelerdir. Bu mahkemelerde askeri kişiler de hakim olarak görev yapmaktadır.

Sıkıyönetim kalkmış olmasına rağmen, Askeri Mahkemeler'in halen devam etmesi açıkça anayasaya ve Uluslararası hukuk ölçülerine aykırıdır. 1972 yılında T.C. Anayasa Mahkemesi, sıkıyönetim sona erdikten sonra Askeri Mahkemeler'in de görevlerinin sona ereceğini kararlaştırmıştır.

Türk hukuk sistemine ve anayasaya göre, Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına, başta hükümet ve meclis olmak üzere tüm devlet kurum ve organları uymak zorundadır. Bu açık hükme rağmen hükümet Askeri Mahkemeler'deki davaların sivil mahkemelere devredilmesi önerilerine ve istemlerine karşı çıkmaktadır. Tek başına bir örnek bile, Türkiye'de 1988 yılında da "12 Eylül Hukuku"nun uygulandığını göstermektedir. Öte yandan evrensel hukuk metinlerinde ve

sözleşmelerde, "*olağanüstü ve keyfi mahkemeler kurulamaz, herkes doğal yargı makamları önünde yargılanma hakkına sahiptir*:" denilmektedir. Türkiye'de halen binlerce insan, olağanüstü mahkemelerde yargılanıp cezalara çarptırılmaktadır.

Öte yandan sıkıyönetim sona ermiş, fakat sıkıyönetim komutanlarının emriyle tutuklanan binlerce kişi halen cezaevindedir. Davası henüz sonuçlanmamış kişiler askeri cezaevlerinde, mahkum olanlar ise askeri cezaevinden hiç farkı olmayan Özel Tip Cezaevleri'nde tutulmaktadırlar. Cezaevlerindeki siyasi tutuklular, yasalar ve yönetmelikler gereğince er statüsündedirler ve yine yasa ve yönetmelikler gereğince ağır bir baskı altındadırlar.

Mayıs 1988'de, hükümet, kamuoyunun ve tutuklu ailelerinin mücadelesi sonucu, Askeri Cezaevleri'nde bulunan tutukluları sivil cezaevlerine nakletmek zorunda kalmıştır. Şüphesiz bu olumlu bir gelişmedir. Ne var ki, siyasi tutuklular Özel Tip Cezaevleri'ne gönderilmektedir. Özel Tip Cezaevleri, yönetim tarzı, işleyişi, v.b. yönleriyle Askeri Cezaevleri'nden temelde farklı değildir. Her iki cezaevi tipi arasındaki farklar tutukluların durumlarında esaslı değişiklikler yaratacak özellikler taşımamaktadır. Hatırlanacağı üzerine, Aydın, Çanakkale, Gaziantep, Malatya, Bartın, Mersin gibi cezaevleri Özel Tip Cezaevleri'ydi ve buralarda direnişler bugüne kadar hiç eksik olmadı. Bunun tek sebebi, bu cezaevlerinde de devrimci, ilerici tutuklu ve hükümlülerin tıpkı Askeri cezaevleri'ndeki gibi işkence, baskı, keyfi uygulama gibi insanlık dışı davranışlara maruz kalmalarıdır.

TÜRKİYE'DE İŞKENCE, SİSTEMLİ BİR DEVLET POLİTİKASI OLMA ÖZELLİĞİNİ KORUMAKTADIR

Evet, Özal Hükümeti 1987 yılının son günü Avrupa İşkence Sözleşmesi'ni imzalamıştır. Fakat işkence Türkiye'de devam etmektedir. İşkence ve kötü muamele, Türkiye'de onlarca yıldır var olmakla birlikte en ağır, en yaygın ve en sistemli şekilde 1980'den sonra uygulanmıştır. İşkence, Türkiye'de darbeyle birlikte bir devlet politikası özelliği kazanmıştır. Bu özelliğini halen korumaktadır. Türkiye'de işkence, polis ya da askerin eğitimsizliğinden ileri gelen bir uygulama değildir. Bir takım kötü kişilerin kendi başlarına yaptıkları bir şey değildir. Aksine, işkence kurumlaşmış bir gerçektir ve işkececiler özel eğitimden geçmiş kişilerdir.

Öte yandan hükümet, valiler, komutanlar ve hatta yasalar ve mahkemeler işkencecileri korumaktadırlar. İşkenceyi cezalandıran kanun maddeleri işletilmemektedir.

Şu anda Türkiye'de, cezaevlerinde, emniyet müdürlüklerinde, karakollar-da, Türkiye Kürdistanı'nın ise her yerinde işkence, kötü muamele devam etmektedir.

Özal Hükümeti, bir eliyle Avrupa İşkence Sözleşmesi'ni imzalarken aynı anda yüzler-

ce eliyle işkence yapan bir devletin hükümeti olma özelliğiyle siyaset tarihine geçecek bir hükümettir. Özal, Avrupa ile siyasi ilişkilerini yumuşatmak için böyle bir yola başvurmuştur. İşkence sözleşmesinin altına atılan imzanın hiç bir değeri yoktur.

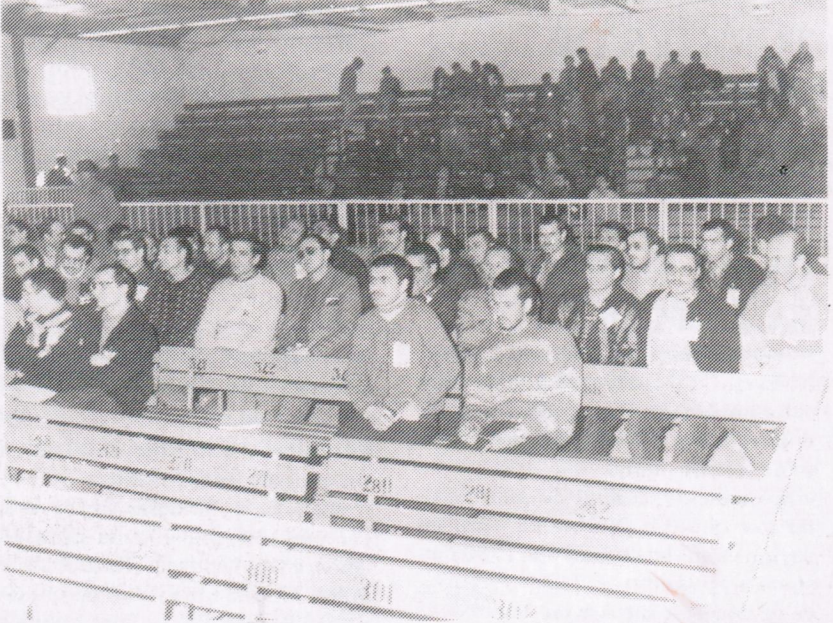
Bunun kanıtı şudur:

1988 yılı başında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından imzalanmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da onaylanarak yasa halini alan "İşkence Sözleşmesi"nin 15. maddesinde şöyle denilmektedir: *"İkence ile alınmış ifadeler mahkemelerde sanıklar aleyhine kanıt olarak kullanılamaz."*

Birleşmiş Milletler çerçevesinde yer alan bir çok ülkenin imzaladığı işkence sözleşmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da onaylanmıştır. Anayasaya ve Türk hukuk sistemine göre, uluslararası düzeyde imzalanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan sözleşmeler, yasa halini almaktadır. Böyle olunca, bu sözleşmelerdeki ilke ve kurallar birer yasa hükmü olmaktadır; herkes bu yasaya uymak zorundadır.

Oysa, Türkiye'de böyle olmamaktadır.

Millet Meclisi tarafından yasalaştırılan açık hükme rağmen, mahkemeler ve idare, işkence ile alınmış ifadeleri kanıt olarak kullanmaya devam etmektedirler. Yani açıkça, hükümet kendi çıkardığı yasaya kendisi uymamaktadır. Nisan 1988'de, Ankara Devrimci Yol Davası sanıkları hem mahkemeye hem de idareye, işkence sözleşmesinin 15. maddesi gereğince, işkence ile alınmış ifadelerin kanıt olarak kullanılmamasını ve dosyadan çıkartılmasını içeren bir dilekçe vermişlerdir. Askeri savcı ve mahkeme,

12 Eylül Darbesi'nden sonra açılan toplu davaların bir bölümü halen Askeri Mahkemeler'de devam etmektedir. Resimde Ankara Devrimci Yol Davası tutuklularından bir grup görülüyor. Tarih: Nisan 1988

bu talebi kabul etmemiş, işkence ile alınan ifadelerin kanıt sayılmaması için herhangi bir sebep olmadığını açıklamışlardır.

Görüldüğü gibi, mahkemelerde ve devletin diğer kurumlarında, yasalar ve anayasa açıkça ihlal edilmekte; rejim kendi yaptığı yasayı yine kendisi çiğnemektedir.

Açıkça kanıtlanmaktadır ki, Türkiye'deki rejimin ve bu rejimin yürütmesi pozisyonundaki seçilmiş hükümetin insan hakları v.b. konularda Avrupa'ya yönelik sergilediği tutum tamamen aldatma-yanıltma üzerine kuruludur. Hükümet, suni bir yumuşama ve sivilleşme görüntüsü yaratmaya çalışmaktadır.

DERNEK KURMAK SERBEST, FAKAT DERNEK KURMAK SUÇTUR

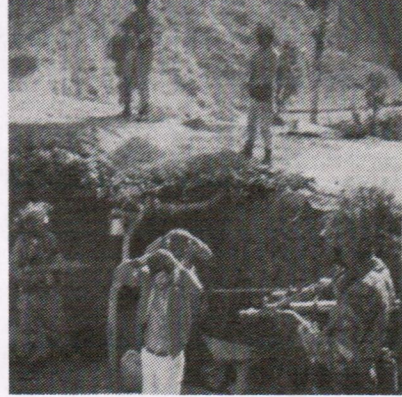
Evet, baskı ve yasak dalgasının 1980-84 yıllarındaki gibi şiddetli olmadığı doğrudur. Kitleler, demokratik hak ve özgürlükleri kullanamayacak bir durumu getirildikten sonra rejim, bazı hakları topluma tanıtmıştır. Demokratik hak ve özgürlüklerin bir kısmı bugün sınırlı olsa kullanılabilir. Fakat halk kitleleri üzerindeki 12 Eylül korkusu, baskısı ve

tehdidi halen devam etmektedir. Ayrica, geniş kesimleri ilgilendiren konularda 12 Eylül'den sonra konulan yasaklar değişik şekillerde devam ettirilmektedir. Dernekleşme ve basın alanında görülen nisbi yumuşama gerçek hayatta fazla bir değer taşımamaktadır. Günlük gazeteler, dernek kurma hakkını kullanan öğrencilerin, aydınların ve tutuklu ailelerinin hergün polis ve mahkeme kapılarında beklediklerine ilişkin haberlerle doludur. Bazı kesimlere dernek kurmak serbest hale getirilmiştir. Fakat dernek kurmaya kalkan aydınlar ve gençler suç işlemiş olmaktadır. Kanuna göre dernek kurmak serbest, fiiliyatta ise yasaktır. Eskisi kadar sık olmasa bile dergi, kitap ve gazete toplama/yasaklama olayları bugün de yaşanmaktadır. Demirel ve Ecevit'in yaşamının kalkmasından sonra Türkiye'nin yaksız bir ülke haline geldiği büyük bir aldatmacadır. İlerici, demokrat ve devrimci güçler ve emekçiler halen yasak altındadırlar.

TÜRKİYE KÜRDİSTANI'NDA DEVLET TERÖRÜ HAKİMDİR

Türkiye Kürdistanı on yıllardır ege-
men Türk Devleti'nin hunharca katli-
amlarına sahne olmaktadır. Dili, kül-
türü ve ulusal benliği yasaklanan, var-
lığı geniş çaplı terör uygulamalarına,
askeri yığınaklara konu edilen Kürt
ulusu üzerinde on yıllardır sürdürülen
ulusal baskı 12 Eylül Darbesi'nden
sonra katmerleştirilerek günlük, sü-
rekli bir savaş halini almıştır. "Eşkiya

avı", "sıcak takip" ve "askeri operasyon" adı altında Kürt halkı tarihinin en karanlık dönemini yaşamaya zorlanmış, Kürt köylerini askeri garnizon haline getiren ordu kadınları, kızları, erkekleri genç-yaşlı demeden işkenceden geçirmiştir.

750 bin kişilik Türk ordusunun üçte bire yakını Türkiye Kürdistanı'na yerleştirilmiş, özel eğitimden geçirilen komandoların düzenledikleri operasyonlar bu bölgede olağan hale gelmiştir. "Ormanları koruma" bahanesi ile yüzlerce, binlerce Kürt köyü göçe zorlanmakta, sınır boylarında stratejik köyler oluşturulmakta, Köy Koruculuğu ve Olağan Üstü Bölge Valiliği aracılığıyla Vietnam'a has politikaları sergilenmektedir. Emperyalizmin Orta Doğu'ya yönelik stratejilerinde emperyalist politikaların jandarmalığını yapan Türk devleti havadan ve karadan bir kaç defa Irak Kürdistanı'na girmiş, bir yandan bu bölgedeki Kürt muhalif gruplarına askeri zarar vermeyi hedefler ve sivil Kürt halkını katlederken, diğer yandan Kerkük ve Musul'a girme planları için prova yapmıştır. Bu planlar bugün dahi hazırlanmaktadır.

Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan 8

milyonun üstünde Kürt insanına karşı politikası sürekli Kürt ulusunun varlığının inkarı temeline oturmuş, şovenizm ve ulusal baskı özellikleri ile tanınmış Türk devletinin bu politikalarının mahkum edildiği, Kürt halkının demokratik ve ulusal talepleri ile dayanışmanın yükseltildiği bir platform olacaktır **Uluslararası Mahkeme**. Avrupalı ilerici, demokrat ve devrimci güçlerin uluslararası bu platform aracılığıyla "Kürdistan'da Türk devletinin sürdürdüğü savaşa son!" diye haykıracakları, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını kayıtsız şartsız savunacakları bir zemin olacaktır Uluslararası Mahkeme.

İşte Türkiye'deki siyasi durum kabaca budur. Bu yazıda sadece işaret etmekle yetindiğimiz Türkiye gerçeği bilimsel bir şekilde kanıtlarıyla birlikte mahkeme sürecinde açıklanıp yayınlanacaktır. 12 Eylül'deki siyasi durum ve 12 Eylül rejimi, belgeleriyle ve tanıklarıyla mahkemenin ve bütün insanlığın bilgisine sunulacaktır.

ULUSLARARASI MAHKEMENİN POLİTİK VE AHLAKİ DAYANAKLARI

Önceki bölümde vurguladığımız gibi, Türkiye'deki siyasi durum 6 yıl öncesi gibi değildir. Türkiye, 1980-85 arasındaki dönemden farklılıklar taşımaktadır. Bazı şeylerin değiştiği, ya

da 1988'de değişme halinde olduğu doğrudur. Burada önemli olan, bu değişikliklerin hangi alanlarda gerçekleştiği ve nasıl meydana geldiğidir. Değişmenin niteliği, çapı ve rejimle ilişkisi doğru tesbit edilmelidir.

Avrupa'dan Türkiye'ye gazete-radio haberlerini, ya da Türk resmi makamlarının açıklamalarını veri alarak bakan birisi, Türkiye'deki rejimin yumuşadığı ve demokrasiye geçildiği kanısına ulaşabilmektedir. Büyük basının, ajansların haberleri ile resmi makamların açıklamaları zaten böyle bir kanıyı oluşturmakla yükümlüdür. Türkiye'deki rejim bu alanda başarılı olmuştur diyebiliriz.

Türkiye'yi yakından izleyen, Avrupa'da yaşıyor olsa bile Türkiye'deki gelişmeleri bilimsel ve bütünlüklü bir bakış açısıyla değerlendiren birisiyle bizzat Türkiye'de yaşayan birisi, yukardaki yargıyı paylaşabilecek durumda olamaz. Çünkü elindeki veriler ve yaşayıp gördükleri başka bir tanımlı zorunlu kılmaktadır.

Şöyle ki; 1985'ten bu yana Türkiye'de meydana gelen değişiklikler, siyasal yapının, 12 Eylül rejiminin esasında ve temelinde değil, tali öğelerinde meydana gelmektedir. İşte 12 Eylül rejimi, bu tali alanlarda, sistemin felsefesini, mantığını, işleyişini doğrudan etkilemeyen alanlarda bir değişim geçirmektedir. Bu nedenle mevcut değişiklikleri faşizmden ya da askeri diktatörlükten demokrasiye geçiş sağlayan değişimler olarak tanımlamak mümkün değildir.

Özal yönetimi tarafından ağırlıkla propaganda amacıyla kullanılan bu değişiklikler, Türk ve Kürt halkları üzerindeki baskı ve yasağı kaldırarak,

geniş kesimlerin günlük yaşamında ifade bulan özellikler taşımamaktadır. Böyle olmakla birlikte, toplumdan gelen baskıların sonucunda, (çünkü toplumsal güçlerin talepleri rejimin çerçevesine sığmamaktadır.) ya da Avrupa'nın etkisiyle rejim tali alanlarda tavizler vermek zorunda kalmakta; bunun sonucunda ise, faşist terör, baskı ve yasak politikası eskisi gibi katı ve şiddetli uygulanamamaktadır.

Türkiye'de 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesiyle birlikte uygulanmaya konulan program, kısmi bazı değişikliklerin eşliğinde, yasal ve fiili bir şekilde ve temel çizgileri, mantığı, işleyişi itibarıyla kalıcılaştırılmak istenmektedir. Seçimler, sivilleşme görüntüsünü yaratan adımları, bazı yumuşama belirtilerini bu çerçevede değerlendirmek gerekmektedir.

Görünürdeki bir takım değişikliklerin gerçek hayatta bir değer ifade etmediği Türkiye'de yaşayan tüm ilericiler, demokrat ve sosyalist güçlerin ortak kanısıdır. Kitleler, Türk ve Kürt halkları, günlük yaşamlarında Avrupalılar'ın çok büyük değerler biçtikleri bir takım değişikliklerin hiç bir olumlu etkisini görmemektedirler.

Avrupa hükümetleriyle diğer bazı siyasi ve toplumsal odaklar, ekonomik ve askeri çıkarları nedeniyle Türkiye'deki siyasi iktidarın açıklamalarını hemen doğru bularak Türkiye'yi demokratikleşme yolunda, (hatta demokratik) bir ülke şeklinde görmekte ve darbe ile Türkiye'nin içine sokulduğu baskıcı-otoriter-faşist yapılanmayı görmezden gelmektedirler.

Bütün bunlar, Türkiye'deki rejimin uluslararası bir platformda yargılanmasının politik ve ahlaki temelini oluşturmaktadır. şöyle ki:

● 12 Eylül 1980 Askeri faşist Dar-

besi'yle birlikte yürürlüğe konulan programın kurumlaştırılıp yasal hale getirilmesi ve bunun kalıcılaştırılması,

● Emekçiler üzerindeki yasakların devam ettirilmesi,

● Kürt ulusuna yönelik imha savaşının aralıksız sürdürülmesi,

● İnsanlığın yüzyıllardır sürdürdüğü mücadelenin sonucu olan ve çağımızda evrensel bir nitelik kazanan demokrasi prensiplerinin, demokratik hak ve özgürlüklerin, insan haklarının Türkiye'de sistemli bir şekilde ihlal edilmiş olması,

● ve bu ihlallerin tekil bir olay olmayıp rejimin mantığının, felsefesinin, yapısal işleyişinin doğal ve zorunlu bir sonucu olması,

● Avrupa devletlerinin kendilerini vareden demokrasi fikrine ve idealine sırt çevirerek askeri ve ekonomik çıkarlarını nedeniyle Türkiye'deki baskı rejimini demokratik bir rejim olarak kabul etmesi,

Ve diğer sebepler, 12 Eylül Rejimi'nin uluslararası bir platformda yargılanmasının politik temelini ve haklılık zeminini oluşturmaktadır.

Öte yandan, 220 kişinin işkencede öldürülmesi, 50 kişinin idam edilmesi, yüzlerce kişinin dağda, sokak ortasında katledilmesi, yarım milyon kişinin sorgu, işkence, mahkeme süreçlerini yaşamaması, 10 bin kişinin -siyasi sebeplerle- halen cezaevinde bulunması, 13 bin kişinin vatandaşlıktan çıkarılmış olması ya da sürgünde olması, Türk ve Kürt halklarının 8 yıldır çektikleri acılar ve sıkıntılar, 8 yıldır Türkiye'de tüm insani, demokratik, ahlaki değerlerin ayaklar altına alınması, Türk ve Kürt halklarının, tüm emekçilerin, ilericiler, demokrat ve solcu güçlerin aldıkları politik ve manevi yaralar ve diğer sebepler 12 Eylül

Rejimi'nin uluslararası bir platformda yargılanmasının ahlaki ve insani temelini oluşturmaktadır.

İşte bu sebeplerle Türkiye'deki rejimin yargılanması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Eğer Avrupa, Amerika, Asya ve Afrika kıtalarındaki devlet, hükümet ve diğer resmi kuruluşlar, -sosyalist adını kullananlar dahil- yine aynı kıtalarda yaşayan demokrat güçler; bunların yanısıra işçi sınıfı ve halklar, anti-emperyalist güçler demokrasi ve insan hakları konusunda samimilerse, faşizme ve her türden anti-demokratik yönetime karşılarsa 12 Eylül Faşizmi'nin yargılanacağı Uluslararası Mahkeme'ye katılır veya destek olurlar.

12 Eylül Rejimi'ne, Türkiye'deki baskıcı yönetime karşı yapılacak yargılamanın Vietnam işgali nedeniyle ABD emperyalizmine karşı kurulan Rassel Mahkemesi gibi etkili olmaya-acağı besbellidir. Konusu, dönemi, şartları itibarıyla "12 Eylül Rejimi'ne Karşı Uluslararası Mahkeme", Rassel Mahkemesi'nden farklıdır; sonucu ve etkisi de farklı olacaktır.

Bizler, Rassel Mahkemesi'nin ulaştığı sonuçlara ulaşamayacağımızın bilincindeyiz.

Ne var ki, bütün bunlar, Türkiye'deki baskıcı-otoriter yönetimin ve bu yönetimi kurumlaştıran 12 Eylül Askeri Darbesi'nin yargılanmasına ve 12 Eylül'ün bütün sonuçlarıyla reddedilmesine karşı; bu yöndeki çabalara karşı birer gerekçe olarak kullanılamaz.

Türkiye'nin dünya çapında işgal ettiği yer kadar sonuçlar üreten, bağımsız bir jüri tarafından demokrasi ve insan hakları kurallarına göre yapılan, 12 Eylül Rejimi'nden zarar görmüş herkesi tanık olarak dinleyen ve

kitlelere açık, bu anlamda kitlesel ve demokratik olan bir uluslararası mahkemenin günümüzde insanlık ve demokrasi prensipleri açısından büyük bir anlamı ve değeri olacaktır.

Bu kapsamdaki bir yargılamanın, faşizm özlemcilerine, gerici, ırkçı yönetimlere, anti-demokratik rejimlere dünya halklarının bir uyarısı anlamına geleceği bilinmelidir. Eğer, iyi örgütlendirilirse "Türkiye'deki Rejime Karşı Uluslararası Mahkeme", demokrasi düşmanlarına darbecilere karşı uluslararası bir tepki olacaktır.

Bu mahkeme, bir yönüyle Türk ve Kürt halklarıyla dayanışmanın bir ifadesi olacaktır. Daha genelde ise, baskı altındaki halklar için bir moral destek olacaktır.

MAHKEME NASIL İŞLEYECEK VE NEYİ HEDEFLEYECEKTİR

"Türkiye'deki Rejime Karşı Uluslararası Mahkeme", 12 Eylül 1980'den sonra Türkiye'de yapılan yargılamaların tam tersi olacaktır. Şöyle ki:

● Bağımsız bir jüri olacaktır. Jüride, demokratik devletlerin, sendikaların, insan hakları kuruluşlarının ve demokratik ve anti-emperyalist güçlerin temsilcileri ile hukukçular yer alacaktır.

● Türkiye Cumhuriyeti yönetimi-ne kendini savunma hakkı tanınacaktır. Evren-Özal yönetimi, serbestçe, hiç bir kısıtlama olmaksızın kendisini savunabilecektir. Seçimle işbaşına gelmiş bir hükümeti değil, 12 Eylül

Faşist Darbesi'ni ve bu darbeyle kurulan rejimi yargılayacak olan bu mahkemede eğer Özal hükümeti kendini savunmaktan kaçınırsa, bu, O'nun 12 Eylül'ü ve darbeyi onayladığı anlamına gelecektir. Eğer Özal, askeri darbeler, faşist rejimlere karşıysa gelip kendisini özgürce savunmalı, hatta 12 Eylül'cü generallerin sanık sandelyesine oturmasına yardımcı olmalıdır. İsterlerse kendilerine ünlü avukatlar tutabilirler.

● 12 Eylül Rejimi'nden zarar görmüş tüm kişi ve kuruluşlar tanık ve şikayetçi olarak mahkeme sürecine katılacaktır.

● Yargılama, Birleşmiş Milletler İlkeleri, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Helsinki Belgeleri, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ilkeleri, Uluslararası Af Örgütü ilkeleri, Avrupa Konseyi Sözleşmesi, Evrensel Demokrasi ve insan hakları kuralları çerçevesinde yapılacaktır.

● Türkiye'deki yönetimin sanık olarak mahkemeye katılmaması, mahkemenin işlevinde herhangi bir etki yaratmayacaktır.

● Mahkeme öncesi çalışmalar ve mahkeme tüm demokratik kişi ve kuruluşlara açık olacaktır.

● Mahkeme, Türkiye ile ekonomik, siyasi, askeri, kültürel ilişkisi olan tüm devletleri; Birleşmiş Milletleri, Avrupa Konseyi'ni, Avrupa Topluluğu ülkelerini ve parlamentosunu Türkiye ile ilişkilerini sorgulamaya zorlayacaktır.

● Mahkeme kimlerin demokrasi yanlısı, kimlerin de demokrasi karşıtı olduğunu açığa çıkaracaktır.

● Bütün ülkelerde Mahkeme Hazırlık Komiteleri oluşacak, bu komiteler yaptıkları hazırlıkların ve tartışmaların sonucunda mahkemeye temsilci gönderebilecektir.

● 12 Eylül 1980'den sonra Türkiye'ye incelemeye gitmiş olan kişi ve kuruluşlar mahkemede tanık olarak dinlenecek, bunlardan isteyen Jüri'de yer alabilecektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

12 Eylül Darbesi'nin 8. yılında, "Türkiye'deki Rejime Karşı Uluslararası Mahkeme"nin zorunluluğu açık bir şeydir. Aslında bu konuda geç kalındığı kabul edilmelidir. Geç kalınmış olmakla birlikte bu görevin yerine getirilmesi, tarihi bir sorumluluk olarak görülmelidir. Mahkeme, bir yönüyle, dünya demokratik güçlerinin Türk ve Kürt halklarına gecikmeli de olsa politik ve ahlaki bir desteği olacaktır; diğer yönüyle ise, Dayanışma Hareketi'nin yükselişinin ve birliğinin bir ifadesi olacaktır.

Faşizme, savaş kışkırtıcılığına, millî zulme, emperyalist baskılara, anti-demokratizme ve insan hakları ihlallerine karşı mücadele eden güçler, Türkiye'deki rejimin yargılanacağı mahkeme süreci etrafında bir araya gelerek örnek bir dayanışma eylemi gerçekleştirecek ve haklı kavgalarında birlikte hareket etmenin ve sonuç almanın heyecanını yaşayacaklardır.

Mahkeme hazırlık sürecindeki çalışmalar ve mahkeme sırasındaki gelişme ve kanıtlar gösterecektir ki, Türkiye'deki insan hakları ihlalleri tesadüfi, ya da güvenlik güçlerinin kendi başlarına yaptıkları eylemler değildir. Mahkeme sırasında sunulacak belge ve kanıtlar, Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin, demokrasinin ve sendikal hakların çiğnenmesinin doğrudan re-

jimden kaynaklandığını gösterecektir.

Mahkeme sürecinde görülecektir ki, 12 Eylül Rejimi, başta insan hakları olmak üzere, sendikal hak ve özgürlüklerin, bilimsel düşüncenin, katılımın; kısacası demokrasinin tam ve sistemli bir şekilde ihlali temeli üzerine kurulan bir rejimdir. Bu rejim, siyasi, ekonomik, idari, hukuki, adli ve pratik bütün sonuçlarıyla reddedilmeden Türkiye’de demokratikleşmenin önü açılmaz.

12 Eylül’ü bütün sonuçlarıyla reddetmeyen batılı kişi ve kuruluşlar, Türkiye’de demokrasinin kazanılmasına gerçek anlamda katkıda bulunamazlar.

“Türkiye’deki Rejime Karşı Uluslararası Mahkeme”, öncelikle;

● 12 Eylül adaletinin mahkum edilmesini,

● 12 Eylül hukuku gereğince tutuklanıp cezalandırılanların serbest bırakılmasını ve bu dönemde verilmiş tüm cezaların silinmesini,

● Türkiye’nin bütün uluslararası anlaşmalara fiilen uymasını; İnsan Hakları Sözleşmeleri’ne ve Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (İLO) ilkelerine uymasını;

● Vatandaşlıktan çıkarılanların ve sürgünde olanların serbestçe Türkiye’ye dönmesini,

İkinci olarak ise;

● Kitleler üzerindeki tüm baskı ve yasakların kalkmasını,

● Kürtler’in ulusal ve demokratik tüm haklarının tanınmasını,

● Siyasi, toplumsal, kültürel ve ekonomik alanlarda tam bir demokrasinin uygulanmasını,

● Yasa ve yönetmeliklerin demokratik bir devlet anlayışına göre yeniden düzenlenmesini,

● İşkencecilerin, idam cezası verenlerin ve halka kurşun sıkanların cezalandırılmasını,

● Seçimlerin kısıtlamasız ve yasaksız yapılmasını,

● Tekellere karşı işçilerin, köylülerin ve diğer çalışanların ekonomik olarak desteklenmesini,

● Basın, yayın, örgütlenme özgürlüğünün tam bir güvenceye kavuşturulmasını,

● Devlet ve toplum hayatının bütün yönleriyle demokratikleştirilmesini,

talep etmeli ve bunların gerçekleşmesi için her türlü baskıyı yapmalıdır.

Mahkeme, gerek duyarsa bunlar için uluslararası bir komisyon oluşturmalıdır.

● ● ●

**Dünyadaki bütün namuslu hukuk-
çuları, sendikaları, insan hakları ku-
ruluşlarını, partileri ve hükümetleri,
liberal, ilerici, demokrat, sosyalist,
anti-faşist, anti-emperyalist güçleri
ve kişileri 12 Eylül faşizminin yargı-
lanacağı Uluslararası Mahkeme'ye
destek olmaya, mahkeme çalışmalarını
na katılmaya çağırıyoruz.**

Bağış kontosu:

Sabine Haselbring

Konto Nr.: 152 616 20, BLZ: 250 501 80

Stadtsparkasse Hannover, Sonderkonto 'Tribunal'

1.- DM